

KOKYBINIS SITUACIJOS TYRIMAS

,JAUNIMO LYDERIŲ MOKYMŲ POREIKIAI

TYRIMO DARBO GRUPĖ:

Renata Karlinskaitė
Ginta Rusteikaitė
Dalia Sinkevičiūtė

TYRIMO VADOVĖ

Rasa Alėjūnaitė

Tyrimas atliktas Šiuolaikinių didaktikų centro užsakymu, vykdant projektą „Jaunimo lyderių ugdymas”

Vilnius
2002 sausis-kovas

TURINYS

IŽANGINIS ŽODIS.....	3
TYRIMO PROGRAMA IR APRAŠYMAS.....	3
1. TIRIAMŲJŲ PORTRETAS.....	5
2. LYDERIO PORTRETAS.....	6
2.1 SAVYBĖS.....	6
2.2 GEBĖJIMAI.....	7
2.3 PRAKTINIAI ĮGŪDŽIAI.....	9
2.4 VEIKLA.....	11
2.5 ATRANKA.....	12
3. UGDOMOJI VEIKLA.....	13
3.1 DALYVAVIMAS MOKYMUOSE.....	13
3.2 MOKYMŲ POREIKIAI.....	16
3.3 MOKYMŲ TRŪKUMAI.....	19
3.4 INFORMACIJOS APIE MOKYMUS PAIEŠKA.....	21
APIBENDRINIMAS.....	22

IŽANGINIS ŽODIS

Pagal 2000 m. pabaigoje Valstybinės Jaunimo reikalų tarybos (VJRT) ir Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LIJOT) atliktą Lietuvos jaunimo (16-29 m.) situacijos tyrimą, nevyriausybinių organizacijų (NVO) veikloje dalyvauja apie 8,5 % jaunimo, tačiau net 45,2 % nieko apie tokias organizacijas nežino, o 34,6 % žino, kad jos yra, bet nepastebi jų veiklos rezultatų.

Nevyriausybinių organizacijos įvairiausiais požiūriais (politiniu, kultūriniu, ekonominiu ir pan.) yra svarbi šalies socialinės struktūros dalis. NVO sektoriaus augimas, jo socialinės svarbos didėjimas pastebimas ir dabartinėje Lietuvoje, tačiau problemiška aplinkybė yra ta, kad apie šį sektorių, jo teikiamas savirealizacijos ir politinio bei pilietinio dalyvavimo galimybes jaunimas žino labai mažai. Dar mažiau jų aktyviai dalyvauja NVO veikloje. Tiek teorinių, tiek praktinių pilietinės visuomenės dimensijų analizės atžvilgiu NVO svarba nekvescionuotina.

TYRIMO PROGRAMA IR APRAŠYMAS

Kokybinis situacijos tyrimas „Jaunimo lyderių mokymų poreikiai“ buvo atliktas 2002 sausio-kovo mėnesiais, vykdant projektą „Jaunimo lyderių ugdymas“.

Projektą parėmė JAV ambasada.

Projekto vykdytojas – Šiuolaikinių didaktikų centras (ŠDC).

Partneris – Neformaliojo švietimo debatų centras.

Tyrimą atliko trijų sociologų grupė. Tyrimui buvo pasirinktos 6 skirtingo pobūdžio nevyriausybinių Lietuvos jaunimo organizacijos. Šių organizacijų pasirinkimą įtakojo tyrimo užsakovas (ŠDC), bei pačių organizacijų aktyvumas ir suinteresuotumas.

Tyrimo problema

NVO sektoriaus (didžiąją dalį, kurio sudaro nevyriausybinių jaunimo organizacijos), kaip pilietinės visuomenės pagrindo, plėtra bei jo socialinės svarbos augimas skatina naujai kviesionuoti jo problematiką ir orientuotis į aktualiausius nevyriausybinių organizacijų poreikius. Šio kokybinio situacijos tyrimo pagalba siekiama nustatyti šešių skirtingo pobūdžio nevyriausybinių jaunimo organizacijų poreikius lyderių mokymams.

Tyrimo tikslai

- nustatyti aktualiausius jaunimo organizacijų poreikius lyderių mokymams;
- „nutapyti“ jaunimo lyderio portretą.

Tyrimo objektas

- aktyvūs politinių jaunimo organizacijų atstovai;
- aktyvūs nepolitinių jaunimo organizacijų atstovai.

Tyrimo metodika

- kokybiniai bendrų gairių interviu;
- tikslinių respondentų grupių anketinė apklausa.

1. TIRIAMŲJŲ PORTRETAS

Buvo apklausta daugiau nei 100 **aktyvių** jaunimo organizacijų narių iš šių organizacijų:

- Jaunųjų krikščionių demokratų organizacija
- Lietuvos liberalus jaunimas
- Jaunųjų konservatorių lyga
- Lietuvos jaunųjų centristų judėjimas
- Ateitininkų federacija (Studentų ateitininkų sąjunga)
- Lietuvos skautija

Jauniausiam respondentui buvo 14 metų, vyriausiam – 30, o vidutinis tiriamojo amžius – 20,3.

Dažniausiai paminėtos politinių organizacijų atstovų pareigos:

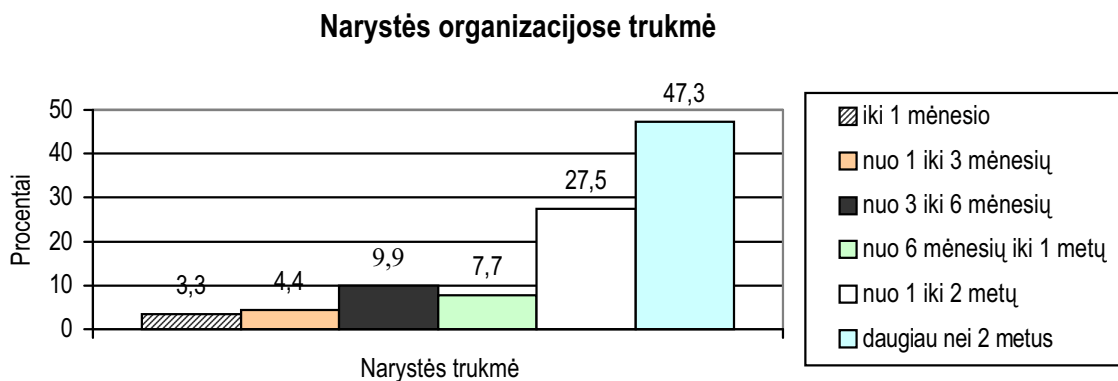
1. Valdybos narys
2. Pirmininkas
3. Vicepirmininkas
4. Skyriaus pirmininkas
5. Skyriaus pirmininko pavaduotojas
6. Sekretorius
7. Skyrių koordinatorius atsakingas už ryšius su visuomene
8. Kultūros ir švietimo komiteto pirmininkas

Dažniausiai paminėtos nepolitinių organizacijų atstovų pareigos:

1. Pirmininkas
2. Valdybos narys
3. Draugininkas
4. Finansininkas
5. Sekretorius-administratorius
6. Mokymo skyriaus vadovas
7. Krašto renginių skyriaus vedėjas

Didžioji dalis apklaustųjų yra savo organizacijų nariais daugiau nei 2 metus. Ilgiausias narystės laikas – 13 metų, o dauguma iš tų kurie savo organizacijoms priklauso daugiau nei 2 metus, yra nariai po 4 metus (Pav. 1.1).

Pav. 1.1

2. LYDERIO PORTRETAS

Remiantis tikslinių grupių anketinės apklausos ir kokybinių bendrųjų gairių interviu duomenimis (respondentų apibūdinimais – žr. citatas; jaunimo lyderio savybių ir praktinių įgūdžių išrangavimu), „piešiamas“ tyrime dalyvavusiųjų jaunimo organizacijų atstovų jaunimo lyderio suvokimo portretas:

2.1 Savybės

Jaunimo lyderio savybės anot politinių organizacijų respondentų:

1. Sugebantis vadovauti
2. Sugebantis suburti žmones, komandą
3. Sugebantis organizuoti
4. Aktyvus, iniciatyvus
5. Jaunas
6. Atsakingas
7. Entuziastingas
8. Komunikabilus
9. Autoritetas, pavyzdys kitiems
10. Turintis charizmatinių bruožų
11. Išsilavinęs
12. Turintis motyvaciją
13. Sugebantis sudominti
14. Turintis idėjų
15. Skatinantis veikti kitus

Jaunimo lyderio savybės anot nepolitinių organizacijų respondentų:

1. Aktyvus, iniciatyvus
2. Komunikabilus
3. Atsakingas
4. Sugebantis vadovauti
5. Autoritetas, pavyzdys kitiems
6. Sugebantis organizuoti
7. Turintis idėjų
8. Lankstus
9. Energingas

2.2 Gebėjimai

Jaunimo lyderio savybės pagal svarbą respondentai išrangavo taip:

1. gebėjimą suburti ir motyvuoti komandą (31,1 %)
2. gebėjimą prisiimti atsakomybę (25,6 %)
3. gebėjimą planuoti ir organizuoti (21,1 %)
4. gebėjimas vadovauti (13,3 %)
5. gebėjimas atstovauti savo organizaciją (7,8 %)
6. gebėjimas spręsti konfliktus (1,1 %)

Tuo tarpu pagal nesvarbumą savybės respondentai surangavo taip:

1. gebėjimas atstovauti savo organizaciją (47,8 %)
2. gebėjimas spręsti konfliktus (34,4 %)
3. gebėjimas vadovauti (8,9 %)

4. gebėjimą prisiimti atsakomybę (5,6 %)
5. gebėjimą suburti ir motyvuoti komandą (2,2 %)
6. gebėjimą planuoti ir organizuoti (1,1 %)

Galima teigti, kad **respondentų nuomone, būtiniausia jaunimo lyderio savybė** – gebėjimas suburti ir motyvuoti komandą. Taip pat svarbūs gebėjimai planuoti ir organizuoti bei prisiimti atsakomybę. Respondentų nuomone, lyderiui nėra būtina sugebėti spręsti konfliktus bei atstovauti savo organizaciją.

Minėtas lyderių savybes politinių ir nepolitinių organizacijų atstovai suskirstė nevienodai.

Svarbiausiomis jaunimo lyderio savybėmis politinių organizacijų respondentai laiko:

1. gebėjimą suburti ir motyvuoti komandą (36,8 %)
2. gebėjimą prisiimti atsakomybę (22,8 %)
3. gebėjimą planuoti ir organizuoti (15,8 %)
4. gebėjimas vadovauti (14,0 %)
5. gebėjimas atstovauti savo organizaciją (8,8 %)
6. gebėjimas spręsti konfliktus (1,8 %)

Svarbiausiomis jaunimo lyderio savybėmis nepolitinių organizacijų respondentai laiko:

1. gebėjimą planuoti ir organizuoti (30,3 %)
2. gebėjimą prisiimti atsakomybę (30,3 %)
3. gebėjimą suburti ir motyvuoti komandą (21,2 %)
4. gebėjimas vadovauti (12,1 %)
5. gebėjimas atstovauti savo organizaciją (6,1 %)
6. gebėjimas spręsti konfliktus (0 %)

Tuo tarpu pagal nesvarbumą savybes politinių organizacijų respondentai surangavo taip:

1. gebėjimas atstovauti savo organizaciją (47,4 %)
2. gebėjimas spręsti konfliktus (40,4 %)
3. gebėjimas vadovauti (5,3 %)
4. gebėjimą prisiimti atsakomybę (3,5 %)
5. gebėjimą suburti ir motyvuoti komandą (1,8 %)
6. gebėjimą planuoti ir organizuoti (1,8 %)

Nepolitinių organizacijų respondentai pagal nesvarbumą savybes surangavo taip:

1. gebėjimas atstovauti savo organizaciją (48,5 %)
2. gebėjimas spręsti konfliktus (24,2 %)
3. gebėjimas vadovauti (15,2 %)
4. gebėjimą prisiimti atsakomybę (9,1 %)
5. gebėjimą suburti ir motyvuoti komandą (3,0 %)
6. gebėjimą planuoti ir organizuoti (0 %)

Labiausiai nuomonės išsiskyrė vertinant lyderio savybes **pagal svarbą**.

Politinių organizacijų atstovams būtiniausia lyderio savybė – tai *sugebėjimas suburti ir motyvuoti komandą*. Tuo tarpu **nepolitinių** organizacijų atstovų nuomone, lyderis pirmiausiai privalo *sugebėti prisiimti atsakomybę bei planuoti ir organizuoti*.

Skirstant lyderio savybes **pagal nesvarbumą**, nors vertinimo svoriai ir skiriasi, nuomonės sutapo, t.y. nors procentai ir nevienodi, savybės suskirstytos ta pačia tvarka.

2.3 PRAKTINIAI ĮGŪDŽIAI

Būtiniausiais jaunimo lyderiui praktiniais įgūdžiais respondentai laiko:

1. savo nuomonės formavimą ir gynimą (34,8 %)
2. palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimą (22,5 %)
3. susirinkimų organizavimą ir vedimą (11,2 %)
4. projektų kūrimą ir įgyvendinimą (10,1 %)
5. viešą kalbėjimą ir oficialių raštų rašymą (9,0 %)
6. individualių ir grupės interesų derinimą (6,7 %)
7. oponavimą ir argumentavimą (5,6 %)

Tuo tarpu nebūtiniausiais įgūdžiais respondentai įvardino šiuos:

1. individualių ir grupės interesų derinimą (22,5 %)
2. viešą kalbėjimą ir oficialių raštų rašymą (16,9 %)
3. palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimą (15,7 %)
4. projektų kūrimą ir įgyvendinimą (14,6 %)
5. susirinkimų organizavimą ir vedimą (13,5 %)
6. oponavimą ir argumentavimą (9,0 %)
7. savo nuomonės formavimą ir gynimą (7,9 %)

Galima teigti, kad **respondentų nuomone, būtiniausi** jaunimo lyderiui praktiniai įgūdžiai – savo nuomonės formavimas ir gynimas. Taip pat svarbūs susirinkimų organizavimo ir vedimo bei projektų kūrimo ir įgyvendinimo įgūdžiai.

Respondentų nuomone, lyderiui mažiau būtini individualių ir grupės interesų derinimo bei viešo kalbėjimo ir oficialių raštų rašymo įgūdžiai.

Minėtus praktinius jaunimo lyderio įgūdžius politinių ir nepolitinių organizacijų atstovai suskirstė nevienodai.

Būtiniausiais jaunimo lyderiui praktiniais įgūdžiais politinių organizacijų atstovai laiko:

1. savo nuomonės formavimą ir gynimą (42,9 %)
2. palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimą (25,0 %)
3. individualių ir grupės interesų derinimą (8,9 %)
4. projektų kūrimą ir įgyvendinimą (8,9 %)
5. viešą kalbėjimą ir oficialių raštų rašymą (7,1 %)
6. susirinkimų organizavimą ir vedimą (5,4 %)
7. oponavimą ir argumentavimą (1,8 %)

Būtiniausiais jaunimo lyderiui praktiniais įgūdžiais nepolitinių organizacijų atstovai laiko:

1. savo nuomonės formavimą ir gynimą (21,2 %)
2. susirinkimų organizavimą ir vedimą (21,2 %)
3. palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimą (18,2 %)
4. projektų kūrimą ir įgyvendinimą (12,1 %)
5. viešą kalbėjimą ir oficialių raštų rašymą (12,1 %)
6. oponavimą ir argumentavimą (12,1 %)
7. individualių ir grupės interesų derinimą (3,0 %)

Politinių organizacijų atstovams svarbesni individualių ir grupės interesų derinimo įgūdžiai, kai tuo tarpu **nepolitinių** organizacijų atstovai labiau vertina susirinkimų organizavimo ir vedimo praktinius įgūdžius.

Tuo tarpu nebūtiniausiais įgūdžiais politinių organizacijų atstovai įvardino šiuos:

1. susirinkimų organizavimą ir vedimą (19,6%)
2. individualių ir grupės interesų derinimą (17,9%)
3. projektų kūrimą ir įgyvendinimą (16,1%)
4. viešą kalbėjimą ir oficialių raštų rašymą (16,1%)
5. palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimą (14,3%)
6. oponavimą ir argumentavimą (10,7%)
7. savo nuomonės formavimą ir gynimą (5,4%)

Nepolitinių organizacijų atstovai nebūtiniausiais įgūdžiais įvardino šiuos:

1. individualių ir grupės interesų derinimą (30,3%)
2. viešą kalbėjimą ir oficialių raštų rašymą (18,2%)
3. palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimą (18,2%)
4. projektų kūrimą ir įgyvendinimą (12,1%)
5. savo nuomonės formavimą ir gynimą (12,1%)
6. oponavimą ir argumentavimą (6,1%)
7. susirinkimų organizavimą ir vedimą (3,0%)

Vertinant jaunimo lyderio praktinius įgūdžius pagal nesvarbumą, svarūs prieštaravimai išryškėjo tarp pačių organizacijos narių vertinimų:

- **politinių** organizacijų atstovai patys itin prieštaringai vertino *oponavimo ir argumentavimo įgūdžius*, suranguodami juos, kaip vienodai būtinus ir vienodai nebūtinus;
- **nepolitinių** organizacijų atstovai prieštaringiausiai įvertino *palankios darbui ir bendravimui aplinkos kūrimo įgūdžius*, suranguodami juos, kaip vienodai būtinus ir vienodai nebūtinus.

2.4 VEIKLA

Jaunimo lyderio veikla anot politinių organizacijų respondentų:

1. Organizuoja jaunimo veiklą
2. Vadovauja
3. Motyvuoja narius darbui
4. Koordinuoja jaunimo veiklą
5. Atstovauja savo organizaciją
6. Buria, vienija komandą
7. Skatina jaunimo iniciatyvumą
8. Planuoja jaunimo veiklą
9. Užsiima visuomenine veikla
10. Generuoja idėjas

Jaunimo lyderio veikla anot nepolitinių organizacijų respondentų:

1. Organizuoja jaunimo veiklą
2. Vadovauja
3. Užsiima visuomenine veikla
4. Buria, vienija komandą
5. Skatina jaunimo iniciatyvumą
6. Koordinuoja jaunimo veiklą
7. Planuoja jaunimo veiklą

2.5 ATRANKA

Jaunimo lyderių atrinkimą organizacijose iliustruoja narystės organizacijoje trukmės ir statuso (užimamų/neužimamų pareigų¹) sugretinimas (Lentelė 2.1).

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad:

- **nepolitinėse** organizacijose mažiau nei 3 mėnesius nariais esantys asmenys neužima jokių pareigų, kai tuo tarpu net 5,3% **politinių** organizacijų atstovų (dalyvavusių apklausose) ir užimančių pareigas savo organizacijose, jų nariais tēra mažiau nei 1 mėnesį. Taip pat 7,9% politinių organizacijų atstovų esančių nariais tik nuo 1 iki 3 mėnesių jau užima kažkurią pareigą;
- **nepolitinėse** organizacijose apskritai, lyginant su politinėmis, labai mažai nariais esančiųjų mažiau nei 2 metus užima kažkurią pareigą (tik po 6,3 % nuo 3 iki 6 mėnesių, nuo 6 iki 12 mėnesių ir nuo 1 iki 2 metų nariais esančių apklaustų atstovų), tuo tarpu **politinėse** organizacijose atranka į lyderius (vertikalusis mobilumas) daug mažiau priklauso nuo narystės organizacijoje trukmės (pareigas turi net po 7,9% nuo 1 iki 3 mėnesių ir nuo 3 iki 6 mėnesių nariais esančių apklaustų politinių org.atstovų);
- savo ruožtu, galima teigti, kad **nepolitinėse** organizacijose vertikalųjį mobilumą (lyderių atranką) narystės organizacijoje trukmė įtakoja labai stipriai;
- 34,2 % nuo 1 iki 2 metų **politinių** organizacijų nariais esančių atstovų užima kažkurią pareigą, ir 42,1% nariais esančių daugiau nei 2 metus, tuo tarpu didžioji dalis (net 81,2%) apklaustų **nepolitinių** organizacijų atstovų užimančių pareigas, savo organizacijų nariais yra daugiau nei 2 metus.

Lentelė 2.1

Statusas pagal narystės laiką (%)

STATUSAS	ORGANIZACIJOS	NARYSTĖS TRUKMĖ						IŠ VISO
		Iki 1 mėn.	Nuo 1 iki 3 mėn.	Nuo 3 iki 6 mėn.	Nuo 6 iki 12 mėn.	Nuo 1 iki 2 metų	Daugiau nei 2 metus	
UŽIMA PAREIGAS	POLITINĖS	5,3	7,9	7,9	2,6	34,2	42,1	100
	NEPOLITINĖS	0	0	6,3	6,3	6,3	81,3	100
TIK NARYS	POLITINĖS	0	0	16,7	5,6	50,0	27,8	100
	NEPOLITINĖS	0	7,7	15,4	23,1	7,7	46,2	100
IŠ VISO	POLITINĖS	3,5	5,3	10,5	3,5	40,4	36,8	100
	NEPOLITINĖS	0	3,1	9,4	12,5	6,3	68,8	100

¹ Pareigos šiame tyrime yra organizacijos nario užimamos oficialios organizacijos struktūriniuose organuose, tos organizacijos Statute (ir/ar pan. dokumente) numatytos, apibrėžtos pareigybės, į kurias renkama ar skiriama minėtuose dokumentuose nustatyta tvarka.

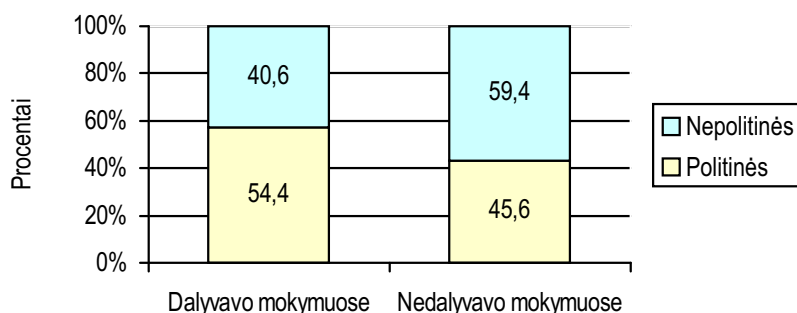
3. UGDOMOJI VEIKLA

3.1 DALYVAVIMAS MOKYMUOSE

Politinių organizacijų atstovai jaunimo lyderių mokymuose dalyvauja dažniau nei **nepolitinių** (Pav. 2.1).

Pav. 2.1

Politinių ir nepolitinių organizacijų dalyvavimas mokymuose (%)

Lyginant **politinių ir nepolitinių** organizacijų dalyvavimą mokymuose pagal narystės organizacijoje trukmę (Lentelė 2.2) galima pastebėti, kad:

- didžioji dauguma (net 92,3%) apklaustųjų **nepolitinių** organizacijų atstovų (lygiai kaip ir pareigų turėjimo atveju) dalyvavę mokymuose, yra savo organizacijos nariai daugiau nei 2 metus, tuo tarpu **politinių** organizacijų atstovų dalyvavimas mokymuose nuo narystės trukmės organizacijoje priklauso mažiau;
- **politinėse** organizacijose mažiausiai (tik 7,7%) nedalyvavusių mokymuose yra tarp didesnį nei 2 metų narystės organizacijoje stažą turinčiųjų, tuo tarpu **nepolitinėse** organizacijose tarp didesnį nei 2 metų narystės organizacijoje stažą turinčių narių nedalyvavusiųjų mokymuose yra daugiausiai (net 52,6%).

Lentelė 2.2

Dalyvavimas mokymuose pagal narystės laiką (%)

Dalyvavimas mokymuose	ORGANIZACIJOS	NARYSTĖS TRUKMĖ						IŠ VISO
		Iki 1 mėn.	Nuo 1 iki 3 mėn.	Nuo 3 iki 6 mėn.	Nuo 6 iki 12 mėn.	Nuo 1 iki 2 metų	Daugiau nei 2 metus	
TAIP	POLITINĖS	0	0	6,5	3,2	29,0	61,3	100
	NEPOLITINĖS	0	7,7	0	0	0	92,3	100
NE	POLITINĖS	11,5	11,5	15,4	3,8	50,0	7,7	100
	NEPOLITINĖS	5,3	10,5	21,1	21,1	10,5	52,6	100
IŠ VISO	POLITINĖS	5,3	5,3	10,5	3,5	38,6	36,8	100
	NEPOLITINĖS	3,1	9,4	12,5	12,5	6,3	68,8	100

Lyginant **politinių ir nepolitinių** organizacijų atstovų, užimančių kažkurias pareigas, dalyvavimą mokymuose (Lentelė 2.3) galima pastebėti, kad:

- **nepolitinių** organizacijų narių, nedalyvavusių mokymuose, užimančių kažkurias pareigas yra žymiai mažiau nei **politinių** organizacijų (atitinkamai 33,3% ir 56,0%);

- galima teigti, kad **nepolitinėse** organizacijose, dažniau nei **politinėse**, pareigas užima kvalifikuoti ir apmokyti nariai.

Lentelė 2.3

Dalyvavimas mokymuose pagal statusą (%)

Dalyvavimas mokymuose	ORGANIZACIJOS	STATUSAS		IŠ VISO
		Užima pareigas	Tik narys	
TAIP	POLITINĖS	77,4	22,6	100
	NEPOLITINĖS	76,9	23,1	100
NE	POLITINĖS	56,0	40,0	100
	NEPOLITINĖS	33,3	50,0	100
IŠ VISO	POLITINĖS	67,9	30,4	100
	NEPOLITINĖS	51,6	38,7	100

Apklaustieji politinių organizacijų nariai dalyvavo tokiuose mokymuose:

1. Jaunųjų lyderių mokykla (Plungė, 1998)
2. Jaunųjų lyderių mokymai (Vilnius, 2001)
3. Rytų Vidurio Europos jaunųjų politikų lyderių mokymai (1997)
4. "Jauni veidai valstybės savivaldai" (1999)
5. Tarptautiniai jaunimo mainų mokymo kursai (1999)
6. LLJ vasaros mokykla (2000, 2001)
7. Lyderiavimo konferencijos (Šiauliai, Kaunas, Vilnius)
8. Apmokymai lyderių regionuose (Druskininkai, 2001)
9. Lyderiavimo (Šiauliai, Kaunas, Garliava, Vilnius, Tartu (Estija)
10. Lyderio vaidmuo organizacijoje (Šiauliai)
11. Moderatorių mokymai (2001)
12. "Lyderis ir jo savybės" (Šiauliai)
13. Projektų vadybos
14. Ryšių su visuomene įvaizdžio formavimo
15. Komandinio darbo
16. Seminarų organizavimas
17. Organizacijos vadyba (Sudeikiai)
18. Derybos ir konfliktų vadyba
19. EYC Training Course on Organisational Management (Strasbūras)

Apklaustieji nepolitininių organizacijų nariai dalyvavo tokiuose mokymuose:

1. Psichologiniai vadovų kursai (2000)
2. Pilietiškumo ir tautiškumo ugdymas skautiškoje veikloje (2001)
3. Tarptautinė jaunimo organizacijų veikla (2000)
4. Skautavimo pradžiamokslis (1997)
5. Projektų kūrimas ir vadyba (1998)
6. Treinerių apmokymai (Kaunas, 2001)
7. Jaunimo programos kursai (Estija, 2001)
8. Vaiko teisių apmokymai (Vilnius)
9. Training of Trainers (Jugoslavija)
10. Training Seminar (Kaliningradas)
11. "5 žingsniai" (Marijampolė, 2000)
12. "X kursai" (2001)
13. "Laistytuvai" (Kėdainiai)
14. "Vadovų kursai" (Kaunas, Berčiūnai, Marijampolė)
15. Ateitininkų lyderių kursai "Lietus"

Lyginant mokymuose dalyvavusių **politinių ir nepolitinių** organizacijų narių požiūrį į mokymų poreikį jų pačių organizacijose (Lentelė 2.4), galima pastebėti, kad:

- dalyvavusieji mokymuose **tiesk politinių, tiesk ir nepolitinių** organizacijų nariai labiau suvokia mokymų naudą ir todėl dažniau įvardija jų poreikį savo organizacijai;
- esminių skirtumų tarp politinių ir nepolitinių organizacijų šiuo atveju nėra;
- trečdalis mokymuose nedalyvavusių respondentų nežino, ar jiems reikalingi mokymai.

3.2 MOKYMŲ POREIKIAI

Lentelė 2.4

Mokymų poreikis (%)

Dalyvavimas mokymuose	ORGANIZACIJOS	MOKYMŲ POREIKIS organizacijų nariams			IŠ VISO
		Reikia	Nereikia	Sunku pasakyti	
DALYVAVĘ	POLITINĖS	90,3	3,2	6,5	100
	NEPOLITINĖS	84,6	0	15,4	100
NEDALYVAVĘ	POLITINĖS	65,4	3,8	30,8	100
	NEPOLITINĖS	68,4	0	31,6	100
IŠ VISO	POLITINĖS	78,9	3,5	17,5	100
	NEPOLITINĖS	75,0	0	25,0	100

Informantų nuomone, jaunimo mokymuose turėtų būti mokoma:

- Suderinti teoriją ir praktiką
- Praktinių, konkrečių dalykų
- Marketingo, menedžmento

„... „fundreizingo“, ar ten viešųjų ryšių apmokymus, debatų apmokymus gana pastoviai darome, derybų meno, diskusijų meno ten jau labiau psichologinius aspektus...” – teigia politinės organizacijos atstovas.

- Grupės dinamikos teorijų

„Tuose apmokymuose mokomi, kaip reikia tam tikroje situacijoje elgtis, mokomi visų grupės dinamikos teorijų, kad jie galėtų suprasti kaip grupė formuojasi, kaip valdyti žmones, kaip juos motyvuoti kažką daryti, skatinamas kūrybiškumas. Tuose apmokymuose turi būti suderinta teorija ir praktika..” – teigia politinės organizacijos atstovas.

- Ugdyti
- Projektuoti
- Žmonių valdymo
- Komandinio darbo ypatybių

„Turėtų būti mokoma ugdymo metodų ir žaidimų, kaip metodų panaudojimo savo veikloje, projekcinio metodo, komandinio darbo ypatybių savarankiškumo, iniciatyvos skatinimo, kūrybiškumo ir panašiai” – teigia nepolitinės organizacijos atstovas.

- Savarankiškumo
- Kūrybiškumo
- Organizuotumo
- Bendravimo įgūdžių

„Tie, kurie galėtų parodyti tam tikrų metodinių dalykų, kaip suorganizuoti praktinius dalykus, per tai ateina patirtis padėti žmogui atsiskleisti, išsivaduoti nuo jį slegiančių negerumų. Geri apmokymai yra neabstraktūs, nukreipti į konkrečią veiklą” – teigia nepolitinės organizacijos atstovas.

- Iniciatyvos skatinimo
- Idėjų pateikimo
- Savo minčių apgynimo

„Tai pirmausia komandinis darbas, gebėjimas ta prasme seminarai, kurie remiasi mokymu, kaip organizuoti komandinius žaidimus, komandinius užsiėmimus, kaip gražiai aprašyti ir gražiai pateikti savo

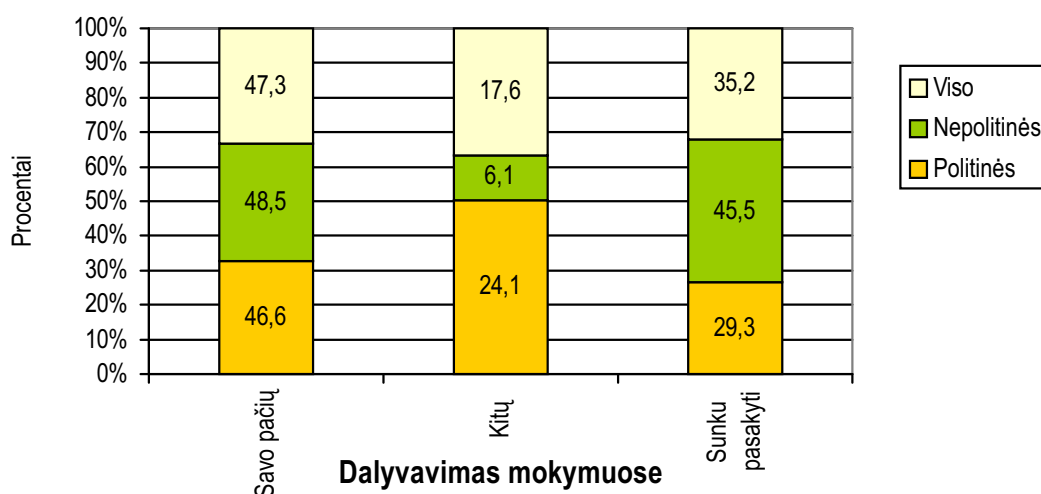
idėją, kaip pasisemti aišku nevogti iš kitų žmonių iš aplinkos idėjų. Tai apskritai marketingas, menedžmentas, viskas, kas apibūdinama tuo žodžiu” – teigia politinės organizacijos atstovas.

Į tyrimą įtrauktų **politinių ir nepolitinių** organizacijų aktyvumas organizuojant apmokymus savo nariams taip pat nevienodas (Pav 2.2):

- **tiek politinių, tik nepolitinių** organizacijų atstovai daugiausiai dalyvauja savo pačių organizacijų rengiamuose mokymuose (atitinkamai 46,6% ir 48,5%);
- **politinių** organizacijų nariai dažniau nei **nepolitinių** dalyvauja kitų organizacijų mokymuose (atitinkamai 24,1% ir 6,1%).

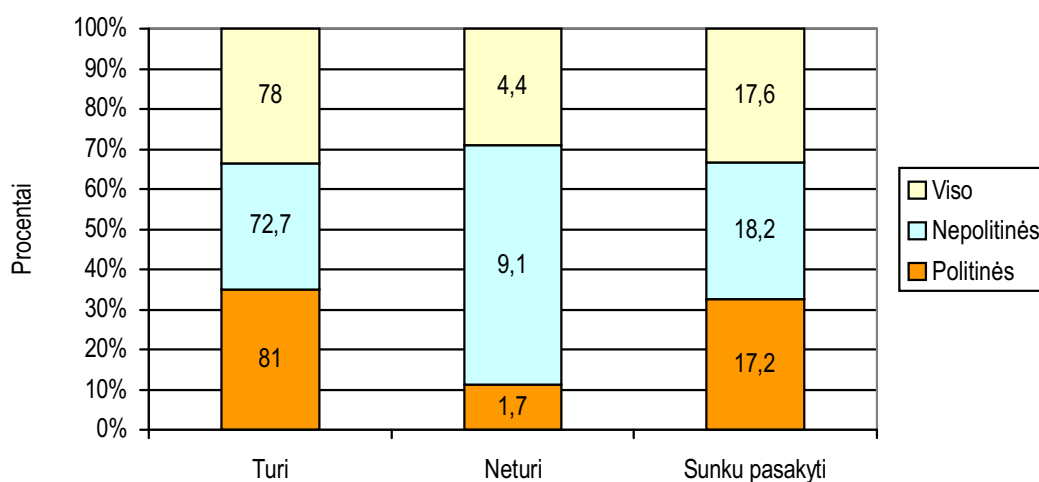
Pav. 2.2

Dalyvavimas mokymuose (%)

Tiek politinės, tiek nepolitinės organizacijos turi savo organizacijose narių, galinčių būti/esančių lektoriais (Pav. 2.3). Tačiau beveik po penktadalį **tiek politinių, tiek nepolitinių** organizacijų atstovų nežino, ar jų organizacijose esama tokių žmonių.

Pav. 2.3

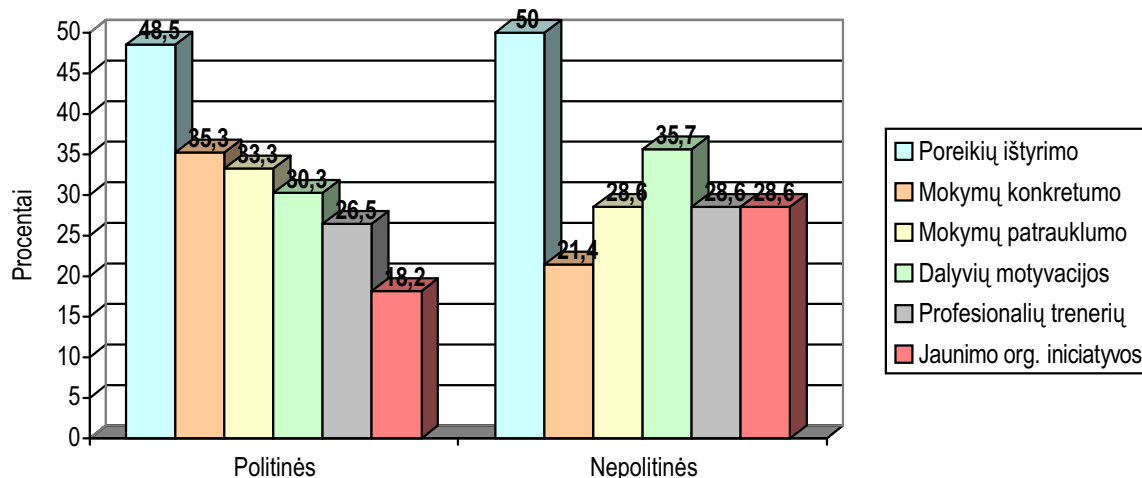

Ugdytojų potencialas organizacijose (%)

3.3 MOKYMŲ TRŪKUMAI

Pav. 3.1

Jaunimo lyderių mokymų trūkumai (%)

Politinių ir nepolitinių organizacijų atstovų nuomonės nesutampa vertinant mokymų konkretumą (atitinkamai 35,3% ir 21,4%) bei dalyvių motyvaciją (atitinkamai 30,3% ir 35,7%). Labiausiai **tiesk politinėms, tiesk nepolitinėms** organizacijoms trūksta mokymų poreikių ištyrimo (atitinkamai 48,5% ir 50,0%). Detalesni duomenys Pav. 3.1.

Informantų nuomone, jaunimo mokymuose dabar labiausiai trūksta:

- Profesionalių, patyrusių žmonių, trenerių
„Trūksta ir trenerių, kurie galėtų vykdyti, nes specialistų Lietuvoje nėra, o jeigu jie atsiranda tai jie paprastai išeina į privačią rinką“ – teigia politinės organizacijos atstovas.
- Informacijos - reklamos (marketingo išmanymo – mokymų organizatoriams)
„Paprastai jeigu rinka yra laisva, tai gali rinktis, turėdamas daug ir – praktiškai idealioj situacijoje – visą informaciją, bet kadangi taip nėra, tai paprastai pasirinkimus apriboja informacijos trūkumas“ – teigia politinės organizacijos atstovas.
- Jaunimo, dalyvių motyvacijos
„Dar trūksta pačių kursų dalyvių, jų noro. Mūsų organizacijai gal ir nieko būtų dalyvauti tokiuose kursuose, bet nepasijaučiamas tikras poreikis. Problema yra ta, kad kursai yra abstraktūs ir nėra didelio poreikio juose dalyvauti. Kada yra konkrečiai, aišku ko tau trūksta, tada žymiai padidėja motyvacija“ – teigia nepolitinės org. atstovas.
- Organizacijų iniciatyvos, susidomėjimo
„...netrūksta pačių žmonių, bet trūksta pačių organizacijų noro tokius seminarus turėti“ – teigia politinės organizacijos atstovas.
- Finansų paieškos ir valdymo žinių
„...reikia pinigėlių, kurių ne visuomet yra, taip kad, kokybiško produkto yra, bet nėra galimybių jo nusipirkti tiek kiek reikia“ – teigia politinės organizacijos atstovas.
- Pinigų pasisamdyti gerus trenerius
„Gal aš paprastai traktuojau – jeigu yra pinigų yra visko“ – teigia politinės org. atstovas.
- Laiko
„... kaip visada, trūksta laiko organizuoti seminarus“ – teigia politinės organizacijos atstovas.
- Mokymų patrauklumo
- Mokymų konkretumo

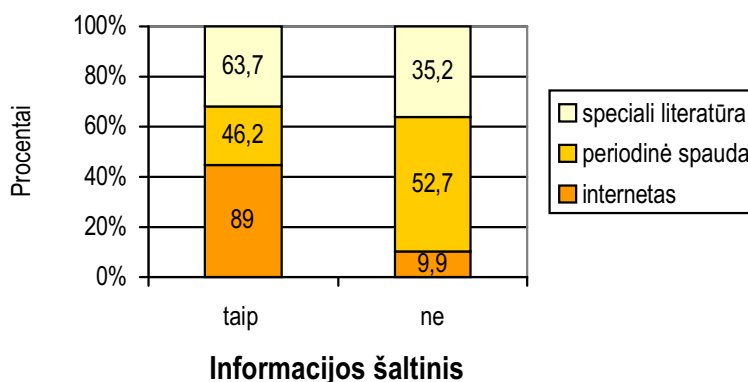
„Paprastai tie seminarai, jeigu jie rengiami organizacijom bendrai, jie yra bendro pobūdžio, tokius seminarus yra geriau rengti konkrečiai organizacijai pagal jos specifiką” – teigia politinės organizacijos atstovas.

3.4 INFORMACIJOS APIE MOKYMUS PAIEŠKA

Nevyriausybinių organizacijų apklaustųjų narių pagrindinis informacijos apie jaunimo lyderių mokymus šaltinis yra **internetas** (89,0%). Daugiau nei pusė respondentų informacijos ieško **specialioje literatūroje** (63,7%), kiek mažiau – **periodinėje spaudoje** (46,7%). (Pav. 3.1)

Pav. 3.1

Informacijos apie jaunimo lyderių mokymus šaltiniai (%)

Skirtumų tarp **politinių ir nepolitinių** organizacijų respondentų nėra. Kaip **papildomas informacijos apie mokymus šaltinius** respondentai nurodė kolegas ir draugus bei įvairius seminarus, konferencijas ir posėdžius.

APIBENDRINIMAS

LYDERIO PORTRETAS

Politinių ir nepolitinių organizacijų atstovų išskiriamos jaunimo lyderio savybės skiriasi (Politinių organizacijų atstovams būtiniausia lyderio savybė tai *sugebėjimas suburti ir motyvuoti komandą*. Tuo tarpu nepolitinių organizacijų atstovų nuomone, lyderis pirmiausiai privalo *sugebėti prisiimti atsakomybę bei planuoti ir organizuoti*), kai tuo tarpu išvardinta lyderių veikla (jos apibūdinimai) sutampa. Tai lemia skirtingas pačių organizacijų pobūdis.

Respondentų nuomone, būtiniausia jaunimo lyderio savybė – tai *gebėjimas suburti ir motyvuoti komandą*. Taip pat svarbūs gebėjimai *planuoti ir organizuoti bei prisiimti atsakomybę*. Tačiau *sugebėti spręsti konfliktus* bei *atstovauti savo organizaciją*, respondentų nuomone, lyderiui nėra taip būtina. Politinių organizacijų atstovams svarbesni *individualių ir grupės interesų derinimo įgūdžiai*, kai tuo tarpu nepolitinių organizacijų atstovai labiau vertina *susirinkimų organizavimo ir vedimo praktinius įgūdžius*.

Vertinant jaunimo lyderio praktinius įgūdžius pagal nesvarbumą, svarūs prieštaravimai išryškėjo tarp pačių organizacijos narių vertinimų: politinių organizacijų atstovai patys itin priešaringai vertino *oponavimo ir argumentavimo įgūdžius*, o nepolitinių organizacijų atstovai priešaringiausiai įvertino *palankios darbai ir bendravimui aplinkos kūrimo įgūdžius*, suranguodami juos kaip vienodai būtinus ir vienodai nebūtinus.

Nepolitinėse organizacijose mažiau nei 3 mėnesius nariais esantys asmenys neužima jokių pareigų, kai tuo tarpu net 5,3% politinių organizacijų atstovų (dalyvavusių apklausose) ir užimančių pareigas savo organizacijose, jų nariais tėra mažiau nei 1 mėnesį. Taip pat 7,9% politinių organizacijų atstovų, esančių nariais tik nuo 1 iki 3 mėnesių, jau užima kažkurias pareigas. Nepolitinėse organizacijose apskritai, lyginant su politinėmis, labai mažai nariais esančiųjų mažiau nei 2 metus užima kažkurias pareigas (tik po 6,3 % nuo 3 iki 6 mėnesių, nuo 6 iki 12 mėnesių ir nuo 1 iki 2 metų nariais esančių apklaustų atstovų), tuo tarpu politinėse organizacijose atranka į lyderius (vertikalusis mobilumas) daug mažiau priklauso nuo narystės organizacijoje trukmės (pareigas turi net po 7,9% nuo 1 iki 3 mėnesių ir nuo 3 iki 6 mėnesių nariais esančių apklaustų politinių organizacijų atstovų). Tam įtakos gali turėti ir tai, kad bendrai politinės organizacijos yra jaunesnės už nepolitines.

Galima teigti, kad nepolitinėse organizacijose vertikalųjį mobilumą (lyderių atranka) narystės organizacijoje trukmė įtakoja labai stipriai. Politinėse organizacijose 34,2 % nuo 1 iki 2 metų nariais esančiųjų užima kažkurias pareigas, ir 42,1% nariais esančiųjų daugiau nei 2 metus, tuo tarpu didžioji dalis (net 81,2%) apklaustų nepolitinių organizacijų atstovų užimančių pareigas, savo organizacijų nariais yra daugiau nei 2 metus.

UGDOMOJI VEIKLA

Politinių organizacijų atstovai jaunimo lyderių mokymuose dalyvauja dažniau nei nepolitinių. Didžioji dauguma dalyvavusiųjų mokymuose nepolitinių organizacijų atstovų yra savo organizacijos nariai daugiau nei 2 metus, tuo tarpu politinių organizacijų atstovų dalyvavimas mokymuose nuo narystės trukmės organizacijoje priklauso mažiau. Politinėse organizacijose mažiausiai (tik 7,7%) nedalyvavusių mokymuose yra tarp didesnį nei 2 metų narystės organizacijoje stažą turinčiųjų, tuo tarpu nepolitinėse organizacijose tarp didesnį nei 2 metų narystės organizacijoje stažą turinčių narių nedalyvavusiųjų mokymuose yra daugiausiai (net 52,6%). Tam įtakos taip pat gali turėti tai, kad politinės organizacijos bendrai yra jaunesnės už nepolitines, kurios veikė jau tada, kai mokymų rinka nebuvo išaugusi iki dabartinio lygio, nebuvo tiek galimybių (alternatyvų) mokymų finansavimo paieškai ir pan. Tad ilgesnį

narystės organizacijoje stažą turintys, tačiau mokymuose nedalyvavę nepolitinių organizacijų nariai savo įgūdžius ir būtinąs savybes galėjo įgyti su patirtimi. Čia taip pat svarbus amžiaus kriterijus žmogui bręstant jo aktyvumas, veiklos kryptis bei pobūdis ir interesai kinta, tad „senieji“ jaunimo organizacijų nariai objektyviai (dėl savo amžiaus) tiek nesiekia dalyvauti jaunimo mokymuose, kiek jaunesnieji.

Užimančių pareigas nepolitinių organizacijų narių, nedalyvavusių mokymuose, yra žymiai mažiau nei politinių organizacijų (atitinkamai 33,3% ir 56,0%), taigi – nepolitinėse organizacijose dažniau nei politinėse pareigas užima kvalifikuoti ir apmokyti nariai, o taip pat tie nariai (užimantys kažkuriąs pareigas) savo organizacijose (nepolitinėse) yra daugiau nei 2 metus.

Politinių ir nepolitinių organizacijų aktyvumas organizuojant apmokymus savo nariams taip pat nevienodas: tiek politinių, tik nepolitinių organizacijų atstovai daugiausiai dalyvauja savo pačių organizacijų rengiamuose mokymuose (atitinkamai 46,6% ir 48,5%), bet politinių organizacijų nariai dažniau nei nepolitinių dalyvauja kitų organizacijų mokymuose (atitinkamai 24,1% ir 6,1%). Tiek politinėse tiek nepolitinėse organizacijose yra narių galinčių būti/esančių lektoriais (treneriais). Tačiau beveik po penktadalį tiek politinių, tiek nepolitinių organizacijų atstovų nežino, ar jų organizacijose esama tokių žmonių.

Politinių ir nepolitinių organizacijų atstovų nuomonės nesutampa vertinant mokymų konkretumo trūkumą (atitinkamai 35,3% ir 21,4%) bei dalyvių motyvacijos trūkumą (atitinkamai 30,3% ir 35,7%).

Tiek politinėms, tiek nepolitinėms organizacijoms labiausiai trūksta mokymų poreikių ištyrimo (atitinkamai 48,5% ir 50,0%).

Taip pat labai trūksta: profesionalių, patyrusių žmonių – trenerių, informacijos, reklamos (marketingo išmanymo – mokymų organizatoriams), finansų paieškos ir valdymo žinių.

Pagrindinis informacijos apie jaunimo lyderių mokymus šaltinis respondentams yra internetas (89,0%). Daugiau nei pusė respondentų informacijos ieško specialioje literatūroje (63,7%), kiek mažiau – periodinėje spaudoje (46,7%), alternatyvūs/papildomi šaltiniai: draugai, kolegos, seminarai, konferencijos, forumai.